

První kapela – Rychnovský dixieland

„Nás Šlitr nejprve zaujal těmi obrázky,“ vyprávěl dál Josef Telecký, „teprve potom přišla na řadu muzika, to když nás dali do třídy, kde byl klavír. Ten býval sice zamčený, ale pro študáky nebyl problém, aby si ho dokázali otevřít. A Jiřík si k němu sednul, začal brnkat a my najednou zjistili, že on umí hrát. A dokonce umí hrát jazz! Navíc trošičku jiné jazz, než se tehdy hrával v Československém rozhlasu.“

Netrvalo dlouho a kluci ze sexty se pod Jiřího vlivem rozhodli založit skupinu. Jenže když udělali inventuru třídních hudebníků, zjistili, že jsou tu dva pianisté, tři houslisté a jeden chlapec, který začínal na kytaru. „Tak to Jiří řešil radikálně,“ vzpomíná opět Josef Telecký. „Dal prostě klukům úkoly, na který nástroj se má kdo z nich přes prázdniny přeučit. Radek Ontlů, u kterého se doma nejprv zkoušelo, protože měli největší byt a hlavně pianino, tak ten dostal za úkol půjčit si gymnaziální kontrabas a naučit se na basu. Asi taky proto, že byl z kluků největší. Zdenek Sejkora se měl naučit na trubku, Šebestovi bylo dovoleno hrát dál na housle, Jarča Vorel se musel zlepšit na kytaru a z Oldy Novotnejch se stal bubeník, původně hrál jen na takový ten školní pochodový bubínek, co se dával na krk, až potom si někde půjčoval i šlapací buben. A v tomhle složení začal hrát první Šlitrův třídní orchestr.“

Za mikrofon se občas postavil Vladimír Rabiňák (zkoušel se naučit na saxofon, ale ve svých snahách neuspěl), výjimečně i Josef Telecký, a protože Šlitr nemohl hrát současně na piano a harmoniku, navrhl někdo, že o třídu níž hraje velmi pěkně na harmoniku Maruška Nedvídková. A tak se orchestr rozšířil o dívku, se kterou Jiří navíc navázal i romantický vztah. Maruška, později provdaná Horáková, byla sestrou malíře Lumíra Nedvídky a sama

udělala velkou kariéru v medicíně, stala se vyhledávanou odbornicí na léčbu žil a cév, mimo jiné působila na kožní klinice fakultní nemocnice v Praze a publikovala mnoho článků i knih. Dle rodného listu se jmenovala Maruše, ale i při publikování odborných textů dávala přednost zdrobnělině Maruška. Dle knihy Rodopis rodu pánů z Kolovrat byl pradědem obou sourozenců Nedvídkových samotný Josef Kajetán Tyl.

Maruška Nedvídková, Šlitrůva první velká láska, nadaná hudebnice, ale později především prvotřídní lékařka žil a cév

Svou premiéru si studentský orchestr odbyl během třídní mikulášské nadílky, repertoár zprvu spíš než jazz představovaly lidové písně a šlágry jako Bláhův Jetelíček u vody, Vackovy Láska nehněvaná, Čtyři páry bílejších koní nebo Chopinovo Vyznání lásky. I vzhledem k příjmení kapelníka se oblíbeným číslem orchestru stala polka Jiřího Voldána Šli tři muzikanti. Postupně však přibývalo také jazzových skladeb. „Hráli jsme ve škole všechny šlágry, které vycházely u R. A. Dvorského,“ vzpomínal člen kapely – nyní již pojmenované Rychnovský dixieland – Jaroslav Vorel v roce 1997. „Zkoušelo se u Šlitrů, někdy i jinde, třeba ve mlýně u Nedvídků, do jejichž dcery Marie se Jirka zamiloval.“ Není bez zajímavosti, že v třicet pět kilometrů vzdáleném Náchodě tehdy podobné jazzové opojení prožíval jen o pár měsíců mladší Josef Škvorecký, s nímž se Šlitrůva životní cesta ještě několikrát protne a jejichž přátelství umělecky vyvrcholí ilustrováním jednoho z vydání románu Zbabělci a v roce 1968 natočením společného filmu Zločin v šantánu v režii Jiřího Menzela.

z archivu Josefa Kráma

K tanci se kvůli válce hrát nesmělo, aby nebyla snižována oběť padlých nacistických vojáků, proto taneční zábavy probíhaly jen velmi výjimečně a pochopitelně zcela tajně. Častěji hudebníci vystupovali pouze k poslechu. Dle vzpomínek Josefa Teleckého se občas objevovali i v okolních hostincích, alespoň v těch, kde bylo k dispozici pianino (ač JUDr. Zdeněk Šebesta později upřesňoval, že veřejné vystoupení proběhlo spíš jen jedno nebo dvě a jinak šlo o školní akce).

S pocitem jisté mladické nedotknutelnosti občas studenti udělali z hodin německé konverzace koncertní představení, kdy hráli americké šlágry přetextované do němčiny. V rámci studentské revolty někdy dokonce Šlitr zahrál na klavír i zakázané písničky Voskovce a Weriha. Když se ale později nacistické drápy zasekly i do místního profesorského sboru a někteří učitelé skončili v koncentračních táborech, podobné klukoviny rychle utichly.

Šlitr kapelu Rychnovský dixieland nejen řídil, rozepisoval jednotlivé party, co má kdo hrát, ale hned pro ni začal také skládat vlastní písničky. Už v této době měl natolik vycvičený sluch, že zvládl přepsat hudebníkům do not písně odposlouchané z rozhlasu nebo z desek. Nejen že uměl písničku ihned po sluchu zahrát (kamarády bavil třeba písněmi z populární Disneyho pohádky Sněhurka a sedm trpaslíků), ale podle pamětníků už tehdy bez problémů dokázal měnit rytmus a napodobovat jiné notoricky známé melodie, což o mnoho let později využije v Semaforu při oblíbeném jonášovském čísle Šla Nanyňka do zelí. V Rychnově Jiří bavil spolužáky parodiemi melodie Na krásném modrém Dunaji.

Při hospodských hraních potom Šlitr poprvé prožíval pocity, na něž žádný hudebník už nikdy nezapomene. Už to nebyla secvičená školní besídka ani hraní koled s rodinou. Šlitr stejně jako miliony mladých teenagerů před ním i po něm okusil návykovou chuť úspěchu mladého muzikanta na pódiu. A jakkoliv šlo o studentskou kapelu, jejíž „sláva“ nepřesahovala popularitu kamarádů

Rychnovský dixieland, první kapela a splněný sen Jiřího Šlitra

a drobných úspěchů v rychnovských hostincích, zažehla v duši mladého hudebníka plamen, který už nikdy nezhasl.

Ne všichni spolužáci však brali tuto zábavu tak vážně jako mladičká kapelník, málokdy se dokonce na vystoupení sešli všichni hudebníci, a tak orchestr přirozeně skončil spolu se závěrem studií. Poslední vystoupení proběhlo na maturitním večírku, pro který navíc autorská dvojice Šlitr-Telecký složila (a se zpívajícími spolužáky dokonce amatérsky nahrála) obsáhlou skladbu, kterou se za posledními studijními léty ohlíželi ve stylu populárního – a rovněž rychnovského – souboru Kocourkovští učitelé. Nicméně to nejdůležitější semínko bylo zaseto, ve Šlitrůvi vyklíčilo a rostlo velmi rychle – zatoužil sestavit nový orchestr, se kterým by se dalo vystupovat i profesionálně. A splnilo se mu to velmi brzy...

Třídní orchestr v karikatuře Jiřího Šlitra